

Comité Westelijke Grachtengordel e.o.

p/a Leliegracht38,

1015 DH Amsterdam

info@westelijkegrachtengordel.nl

Amsterdam, 29 september 2021

Raadsadres: Waterberging en wateropvang in de context met klimaatadaptatie.

Waterberging

In de bouw doen ze het ook. Bij een wankel muur zet je er een wandje tegenaan. Dit gebeurt in het centrum en elders in de stad op grote schaal bij de kadewanden: damwand er voor, zand er achter. Waternet is daar ongelukkig mee, vanwege de waterberging, die verstoord raakt. De oplossing zien wij: minder zand tussen kadewand en damwand en verder wat water laten staan. Duidelijk is dat dit onvoldoende is.

Technische bewoners van de Goede Wal boden een alternatief plan aan: stalen buizen met dwarsverbinding, een soort korset, dat geringe ruimte inneemt. Hierover dient de discussie op gang te komen, want ook in de technische wereld is onbekend maakt onbemind.

Het bestuur van het Comité Westelijke Grachtengordel e.o. is principieel tegen damwanden zoals deze er nu uitzien. Als kades tijdelijk moeten worden verstevigd, dan dient dit met minder ingrijpende methoden te gebeuren.

Wateropvang

De Belgische iepen op de kades van de grachten, al op niet gedempt zorgen voor een goede wateropvang. Zij geven het water gedoseerd af, wat overstromingen van het riool bij stortbuien voorkomt. Toch merken bewoners, dat de bomen een ondergeschoven kind zijn. In de vele plannen van kadewandherstel en herinrichting van straten staat vermeld, dat een aantal bomen gekapt zal worden, maar zeer veel bomen 'verplaatst' zullen worden. Dat verplaatsen is een eufemisme voor: "bomen naar elders", want als de bomen te oud of groot zijn, betekent dit toch kappen. Ook het traject waarover de boom verplaatst zou moeten worden is een belemmering en brengt grote kosten met zich mee. De toezegging "wij planten meer bomen terug" is een belofte die niet nagekomen kan worden. Een Belgische iep van hetzelfde formaat of minimaal 25/30 cm doorsnee is bij de kwekers nauwelijks te vinden. En dezelfde soort en formaat is toch een plicht volgens de uitspraak Raad van State (2021).

Wij zijn voorstander van bomen verplaatsen in de zin van herplaatsen op de heringerichte locatie. Dat is mogelijk bij een goede planning: groeiverbetering en bodemverbetering duurt ca. een jaar. Zo'n herplaatsing kan ook tegen beduidend minder kosten en zonder geweld te doen aan van de voordelen van wateropvang, CO2 omzet en andere zaken, die het milieu ten

goede komen. Alleen de planning verdient een aanpassing. Dit geldt i.h.b. voor de Rozengracht en de NZ voorburgwal.

Klimaatadaptatie

De raad heeft in het coalitieakkoord afspraken gemaakt over klimaatadaptatie. Toch is de luchtkwaliteit van het centrum van Amsterdam verslechterd en stijgt op warme dagen het kwik ver boven de temperaturen elders in de stad. Wij zijn ervan overtuigd dat de klimaatadaptatie met een geringe wijziging van de plannen van op het gebied van Milieu, Lucht en Water is na te komen, hand in hand met de veiligheid van de kadewanden zonder strijdigheid met de regels van Wereld Erfgoed en van beschermd stadsgezicht.

Voortlopend hierop verzoeken wij u

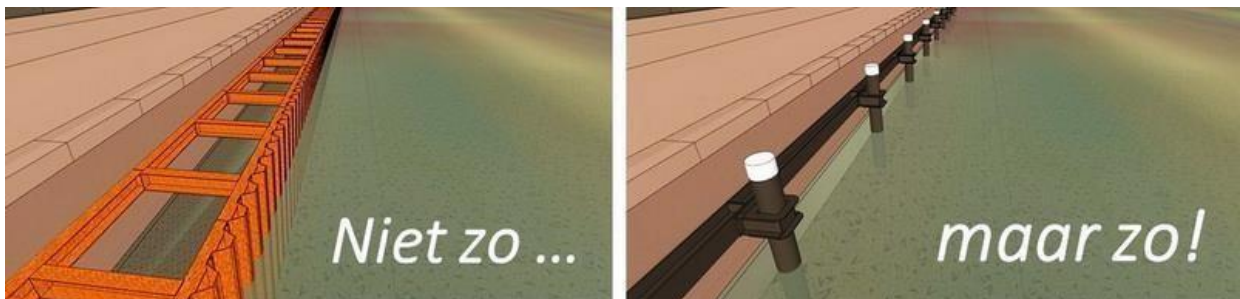
- om het plan van de Goede Wal als pilot uit te voeren op Waalseiland, zie bijlage.
- Kappen en verplaatsing van bomen te voorkomen bij herinrichting van een straat kritisch te bekijken op behoud van de bomen op dezelfde locatie.

Met vriendelijke groeten

H.E. van Nierop, voorzitter

Bijlage: Raadadres Ver. de Goede Wal

Vereniging De Goede Wal
Bewoners Oude Waal en Binnenkant, Amsterdam
voor deze Jan van Eijck

Binnenkant 30, 1011BJ Amsterdam
T +31649137241 | E djnvaneijck@gmail.com

Raadsadres
Aan de gemeenteraad van Amsterdam

Stadhuis

Raad, heroverweeg het plaatsen van damwanden

Burgers en experts tonen aan: damwanden zijn grotendeels overbodig en in feite een overkill

Kadebeveiliging en kadeherstel

Veel bruggen en kades in onze historische binnenstad verkeren niet in goede staat. In *Herstellen en verbinden* (2020) formuleert de gemeente voor het herstel en onderhoud: "Een functionerende stad met veilige en toekomstbestendige bruggen en kademuren voor huidige en volgende generaties." De beleidsnota is zeer ambitieus: het herstel van bruggen en kades moet versneld worden aangepakt.

De gemeente heeft een juiste beslissing genomen met het afsluiten van parkeervakken en het verbieden van vrachtverkeer langs kwetsbare kades, onder andere langs de Waalseilandsgracht. Vanaf 1 oktober 2021 mogen zware vrachtauto's zelfs niet meer binnen de Centrumring komen, om de kwetsbare historische binnenstad te ontzien. Dit zijn uitstekende maatregelen. Ze zorgen ervoor dat de druk op kades en bruggen een stuk minder wordt.

De gemeente is op dit moment buitengewoon voortvarend aan de slag met het beschermen van zwakke kademuren. Dit gebeurt op de meeste plaatsen door het plaatsen van stalen damwanden, stalen dwarsbalken en zandpakketten, veelal over volle lengte van kades, ook als slechts één of enkele plekken verzwakt zijn.

In het licht van de kennis van nu, na inschakeling van landelijk erkende experts, is het echter zeer de vraag of dit de juiste weg is. In dit raadsadres willen wij dit graag uitleggen.

De Goede Wal - Ruim 100 bewoners rond één rak

Wij zijn een groep van betrokken buurtbewoners aan en op de Waalseilandsgracht. Wij houden van onze historische binnenstad en we maken ons zorgen over de drastische manier waarop de gemeente het herstel van de kademuren langs onze gracht wil aanpakken, door het plaatsen van grove veiligheidsconstructies. Onze vereniging *De Goede Wal* is opgericht om het plaatsen van damwanden in de Waalseilandsgracht te voorkomen, en in plaats daarvan te ijveren voor een mooier en toch veilig alternatief. Door donaties zijn wij in staat zo nodig rechtszaken aan te spannen, en omdat wij ons door de gemeente niet voldoende gehoord voelen zijn we, met steun van 135 boot- en huisbewoners, inmiddels ook juridisch in actie gekomen.

De kades in de binnenstad van Amsterdam zijn in het algemeen niet in goede staat, maar er zijn grote verschillen. De beoordeling van de constructieve toestand van de kades gebeurt 'op het gevoel'; de gemeente noemt dit 'kwalitatief'. Er is gebruik gemaakt van visuele waarneming en metingen. Uit een recente inbreng van experts blijkt echter dat daarbij is voorbijgaan aan de wettelijke normen. Ook blijkt dat er gebruik is gemaakt van onjuiste aannames van de gevolgklasse bij bezwijken. Dat de beoordeling niet correct is uitgevoerd is vastgesteld door dr. ir. N.P.M. Scholten, medeauteur van het Bouwbesluit en lid van de

normcommissies die betrekking hebben op constructieve veiligheid. Zie zijn notitie 'Kademuren en de constructieve voorschriften', die is bijgevoegd – bijlage 1. Zijn visie wordt onderschreven door bijgeschakelde landelijke experts.

De aannames over de kadelast zijn onjuist

Er bestaan normbladen voor de constructieve eisen aan bestaande bouw, en voor het 'afkeurniveau' van bouwwerken zoals kademuren. Alvorens vast te stellen of een kade onvoldoende veilig is moet een berekening worden gemaakt met toepassing van NEN 8700, afkeurniveau. Op zichzelf kan dit prima door experts worden gedaan, maar dat is helaas niet gebeurd. Ten onrechte zijn aannames gebruikt met betrekking tot verkeersbelasting op rijkswegen en zelfs nog hoger dan dat, aannames die in onze binnenstad niet van toepassing zijn. Ten onrechte zijn nieuwbouweisen als uitgangspunt genomen voor de sterkte van de tijdelijke kadebeveiliging. Waar het om zou moeten gaan is dat wordt voldaan aan de geldende normen voor wat acceptabele risico's zijn. En daarbij is het van belang dat de juiste normen worden toegepast.

Het gemeentelijke besluit de kades van ons rak te stutten met stalen damwanden, stalen dwarsbalken en zandpakketten blijkt te berusten op een veelheid aan onjuistheden en onzorgvuldige beoordelingen: veel te hoge aannames voor de gewichtslast op de kades, onjuist genoteerde breedten van de bestaande belaste parkeerstroken en voor het overgrote deel van de kadelengtes veel te zware conclusies uit observaties boven en onder water.

Damwanden schaden onze leefomgeving

Op vele plaatsen in de stad is al gebleken dat de veiligheidsconstructies met damwanden, dwarsbalken en zandpakketten grote nadelen hebben. Ze verstoren het historisch stadsbeeld, ze trekken zwerfvuil aan, ze maken beeldverstorende veiligheidshelmen langs de kades noodzakelijk, ze versmallen het vaarwater, en ze beperken de toch al krappe boezemfunctie van het grachtenstelsel. De damwanden worden door de gemeente 'tijdelijk' genoemd, maar de periode tot aan het definitieve herstel kan oplopen tot 10 of 15 jaar.

Er is een betere oplossing

Het plan *De Goede Wal* biedt een alternatief voor de damwanden, ontworpen door ir. Jim Klinkhamer (architect) met adviezen van dr. ir. Nico Scholten (veiligheidsdeskundige). De kern van dit plan is dat vlak voor de kademuur stalen buispalen in de bodem worden gedreven of geschroefd. In de ruimte tussen de paal en de kademuur komt een stalen balk die, vanuit een ring om de paal, met stelschroeven tegen de kademuur wordt geperst. Afhankelijk van de zijdelingse druk van de kade staan de palen op 1,50 meter tot 6,00 meter onderlinge afstand. Al het staal is zwart gecoat, de top van de palen kunnen wit gecoat zijn dan passen ze in het vertrouwde beeld van meerpalen. Deze constructie beslaat slechts 0,50 m tot 0,80 m gemeten uit de kademuur. Woonboten kunnen op ca. 1 meter afstand van de kade blijven liggen, zoals nu het geval is. Het stedelijk beeld blijft intact, zwerfvuil krijgt geen kans, de vaarbreedte blijft behouden. De leefomgeving wordt gespaard. De kosten zijn overigens ook veel minder dan van het gemeentelijke plan met damwanden. Zie bijlage 2.

Ons plan is bij de gemeente ingediend en er is met medewerkers van de gemeente over gesproken. Tot nu toe gaat de gemeente echter gewoon door met de voorbereidingen voor

het plaatsen van de damwanden, ondanks de aangetekende bezwaren, ondanks het voorhanden zijn van een beter, goedkoper en veilig alternatief. Zelfs van uitstel om ons alternatief nader te onderzoeken voor ons hele rak wil de gemeente niets weten. Ze wil uitsluitend op een stuk van 50 m het idee beproeven, terwijl beproeven helemaal niet nodig is: het zijn gangbare constructieonderdelen waarvan de constructeur de afmetingen en wanddikten gewoon kan bepalen om zekerheid te geven over de sterkte en de wijze van uitvoeren. De Goede Wal is dan ook naar de rechter gestapt met een verzoek tot schorsing van de vergunningen die de gemeente nodig heeft om de voorgenomen plaatsing van damwanden uit te voeren.

Er kan veel geld worden bespaard en veel ellende worden voorkomen

In de beleidsnota *Herstellen en verbinden* (2020) worden Amsterdammers van harte uitgenodigd om mee te helpen met het uitwerken van innovatieve oplossingen voor het herstelwerk aan de kades en bruggen in onze historische binnenstad. Helaas moeten we hier onderscheid maken tussen wat de gemeente *zegt* en wat de gemeente *doet*. Betrokken burgers vragen al meer dan een half jaar aandacht voor het *Plan de Goede Wal*. Dit is een oproep aan de raad om kennis te nemen van ons plan en van de nieuwe inzichten van experts op het gebied van kadeherstel en veiligheid. Hierbij valt veel te winnen, want wij menen dat met ons plan stadsbreed tientallen tot honderden miljoenen kunnen worden bespaard en dat veel ellende kan worden voorkomen op vele plekken in de historische binnenstad. Jan van Eijck,

namens bestuur Vereniging De Goede Wal

Bijlagen

1. 2021.06.16 Kademuren en de constructieve voorschriften – dr. ir. Nico Scholten
2. 2021.08.06 De Goede Wal - Alternatief voor Damwanden langs verzwakte kades – ir. Jim Klinkhamer